

"TKP'nin Sesi"

20.2.1983

Pazar

Bugünkü Yazdırma Servisi programımızda, "Suntanın sendikalar ve toplu sözleşme yasası" başlıklı metni dinliyeceksiniz.(Cem.)

Spk: Nec.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA KURUMU

Cuntanın sendikalar ve toplu sözleşme yasası

Cuntanın hazırladığı yeni sendikalar ve toplu sözleşme yasası işçi sınıfına, sendikal harekete ne getiriyor? *

sendika kurmak: görünüşte özgür, fiilen olanaksız. Yetki alacak sendikanın işkolunda % 10 üyeye sahip olması zorunlu. Yeni kurulacak bir sendikanın gelirsiz bu sayıya ulaşması olanaksız, ancak burjuvazinin desteklediği ^{bir} sendika için söz konusu olabilir.

üye kazanmak: işçi üye olmak için noter parası vermek zorunda, üye olmayan işçi de, sendikaya rağmen, sözleşmeden yararlanma hakkına sahip. ^{Bunlar} sendikaları güçsüz bırakacak önlemler,

yetki almak: sendika işkolundaki % 10 üye engelini aşsa bile, bir işyeri için sözleşme yetkisi almak için % 50 üye sahibi olmak zorunda. (eski yasada çoğunluk yeterliydi). Ayrıca çalışma bakanlığının kayıtları tek ölçüt sayılıyor.

sözleşme yapmak: ücretlerden öte sözleşmeye konu olacak konular hemen hemen yok. Devlet birçok aşamada sözleşmeye müdahale ediyor.

grev kararı almak: uzun işlemler gerektiriyor.

grev uygulamak: birçok işkolunda yasak. Gerekçesi bunların kritik işkolları olduğu. Kritik ise, işçinin hakkını verirler ^{sınlar!}. İşçi, işkolunu felce uğratmak için değil, hakkını alamadığı için grev yapar.

~~öteki işkollarında grev uygulamak başka yollardan engelleniyor.~~
~~yasak olmayan işkollarında engelli grevi uygulamak.~~ Patronun isteği

üzerine, mahkeme, kesin karar almadan ^{önce,} grevi durdurabiliyor. Ayrıca

"iyi niyet ~~ey~~ kurallarına aykırılık gibi bir gerekçe ile (ne demekse?)

grev yasaklanabiliyor. Grev süresi kıdem tazminatı nesabından çıkarılıyor, sözleşme ile grev süresi hakların alınması yasaklanıyor.

Böylece grev hak arama aracı değil, ceza aracı yapılıyor. İşçi ve sendika greve başvurmaktan caydırılıyor. ^{hakkı} Grev olmayınca da, hakları

almak olanaksızlaşır. Patronun keyfine kalır. İşletme sözleşmesi

* Aşağıda bir ilk değerlendirme bulacaksınız. Sizler yasayı ayrıntılı incelemeli, bu değerlendirmeği zenginleştirmeli, tamamlamalısınız. Sonuçlarını, işçilere geçmiş sendikalar düzeyler temelinde, serbest ömürlerde iletmiş gerektirir.

uygulamasıyla, KİT lerde ve holdinglerde grev yapılması, lokavt silahı ile olanaksızlaştırılıyor.

Tüm bunlardan çıkan sonuç: yeni yasalar bunalımın yükünü gene işçinin sırtına yüklenmesi bindirilmesi olanağını veriyor. Sendikalar işçinin ekonomik haklarını etkince koruyamaz oluyor. Yalnızca ücret sendikacılığını savunan sendikacılık anlayışı bile uygulanamaz.

asıl, Yasa, sınıf sendikacılığı anlayışının wygu güçlenmesini önlemeyi amaçlıyor. Politik faaliyet yasa. 141 den "yöneticileri" mahkum olan sendikalar "kapatılır" maddesiyle, sendika yönetimlerine ilerici görüşlü işçilerin gelmesi önlenmek isteniyor. Sendikaların 141 den de yargılanan DİSK'in savaş geleneklerini sürdürmesi yasaklanıyor. Öteki yığın örgütleriyle işbirliği yasa. Sendika yöneticilerinin parlamenter olması yasa. Sendikaların parlamento üzerinde baskı kurması önlenmek isteniyor.

sendikal demokrasi yok ediliyor. İşyeri biriminden başlayarak işçilerin sendikaların yönetime aktif katılması önleniyor. Şube kongrelerinde tüm üyelerin birleşmesi önleniyor. Sendika üst üye yönetimi sayı azaltılarak, demokratik yapı bozuluyor. Genç işçilerin ve yurtdışından geri gelen işçilerin yönetici olması yasaklanıyor. İşyeri örgütleri zayıflatılıyor. Temsilciye çalışma zorunluluğu getiriliyor, sayı azaltılıyor, iş güvencesi kaldırılıyor. İşyeri temsilcilerinin seçilmesi yerine atanması ilkesi getiriliyor. İşkolu sendikalarının uluslararası örgütlere üye olması yasaklanıyor, uluslararası işçi hareketiyle bağ kurması önleniyor.

sendikaların sözleşme ve grev çalışmaları da içinde tüm çalışmalar sürekli devletin çeşitli organlarının denetimi altına alınıyor. Sendikaların bağımsızlığı kalmıyor. Kapatılma tehdidi hep canlı tutuluyor.

Uluslararası Çalışma Örgütü İLO nun, altında Türk hükümetinin de imzası bulunan, birçok sözleşmesi ile derin ilişkiler içinde olan bu maddeler, sendikaları göstermelik örgütler durumuna sokuyor. Bir maddenin verir görüldüğü bir hakkı, öteki madde geri alıyor, işlemez, işçi sınıfınca etkin bir silah olarak kullanılamaz

duruma sokuyor.

Türk İş ^{başkanı Yılmaz} yönetimi, tıpkı anayasa oylamasındaki ^{bosvurdusu} (cunta)yla gizli işbir-
liği taktiğini uyguluyor. Taslağı eleştiriyor, cuntadan bunları

düzeltilmesini istiyor. Cunta kimi değişiklikler yaptıktan sonra, Türk İş yönetimi bu yasayı beğendiğini, işçinin çıkarına uygun olduğunu açıklamaya hazırlanıyor. Bu eşi görülmedik bir ihanettir. Türk İş'in son kongre kararlarının bile çiğnenmesidir.

Savunulacak talep: Eski yasalar değiştirilmeden yürürlüğe sokulsun. (Bunlar da kısıtlı olmasına karşın, bugün engin güçler bu hedefte birleşebilir ve her durumda cuntanın yasasından daha çok olanak sağlar) Sendikal faaliyete ^{ve Disk'e} ve grevlere konan yasak kaldırılsın.

Cunta ve işbirlikçileri, cuntanın niçin acele ile yeni yasa yapması gerektiğini açıklayamazlar. Eğer öne sürdükleri gibi Ekim den sonra demokrasiye geçilecekse, niçin bırakmıyorlar yasalar demokratik bir ortamda yapılsın? Acele niçin?

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI